

**МРІЯ ПРО АНТАРКТИДУ**



Маркіян  
Прохасько

# МРІЯ ПРО АНТАРКТИДУ

Львів  
Видавництво Старого Лева  
2022

УДК 821.161.2-992:910.4](99)(0.062)

П 84

**Маркіян Прохасько**

П 84 Мрія про Антарктиду [Текст] : Маркіян Прохасько. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2022. — 656 с.

ISBN 978-966-679-988-6

У цій книзі здійснено спробу без замаху на вичерпність синтезувати і передати читачу цілісний світ Антарктики — холодного, скутого льодом, ненаселеного і досі маловивченого краю. Він простягається на континент Антарктиди та Південний океан із безліччю островів. Зануритись у мандрівку дивовижним світом криги та снігу допоможуть неповторні краєвиди регіону, незвичайні пригоди людей, історії відчайдушних першопрохідців, неймовірні наукові дослідження, загрозливі глобальні проблеми, краса живої первозданої природи, яскраві відчуття у подорожі океаном.

В основі книги — живі враження автора, який здійснив велику мрію і подався у захопливу подорож до української станції «Академік Вернадський» в Антарктиді. Текст насичений великою кількістю інформації, пов'язаною із континентом: від того, як люди знайшли південну землю 200 років тому, — до того, як потрапити на континент у наш час; від мальовничих описів навколишнього світу у Антарктиці — до пояснення складних процесів, які безпосередньо стосуються кожного мешканця планети.

УДК 821.161.2-992:910.4](99)(0.062)

© Маркіян Прохасько, текст, 2022

© Маркіян Прохасько, Юрій Шепета,  
Вікторія Іванець, фото, 2022

© Анна Євчун, мапи, 2022

© Альона Олійник, обкладинка, 2022

© Видавництво Старого Лева,  
українське видання, 2022

ISBN 978-966-679-988-6

Усі права застережено

*Поверненню України в Антарктику*



*Дякую Л., яка вірить у мене  
в часи найнепроглядніших туманних ночей  
і найсильніших штормів  
під безпросвітніми ураганними небесами*



# Передмова

Усе має свої причини та наслідки. Так само як без Йоганнеса Ґутенберга не було би друкованих книг, так і без тисяч<sup>1</sup> українських полярників совецьких часів в Україні не було би станції «Академік Вернадський». Ґутенберг не придумав усього з чистого аркуша, і Україна не отримала би станції «Академік Вернадський», якби українці не мали значного досвіду досліджень у Арктиці та Антарктиці в часи Совецького Союзу.

Союз не зміг би зробити всього, що він зробив в Антарктиді, якби не великий вклад Української ССР та українців у спільну справу. Ніхто би не освоював льодяного континенту, якби на початку не було сміливців-першопрохідців, які крок за кроком відкривали Антарктиду. Серед цих першопрохідців були й українці, а іменами деяких із них названі географічні об'єкти в Антарктиці.

Залежність Нової Зеландії та Австралії від Великої Британії у часи відкриттів Антарктиди дає їм додатковий привід сьогодні наполягати на своїй причетності до британської історії відкриттів. Вклад українців у спільні совецькі дослідження, а також відкриття у часи Російської імперії, точно не менший у спільну імперську та совецьку науку. Тому Україна та українці мають не менше підстав претендувати на свою частку пам'яті про видатні подвиги та значні відкриття в Антарктиці, здійснені під прапорами Російської імперії та СРСР. Але не тільки під ними.

Вклад українців, які добилися для України станції «Академік Вернадський» (колишньої британської станції «Фарадей»), — у час, коли сучасна Росія не виконала договору й не розділила спільного совєцького майна в Антарктиді та Арктиці з іншими республіками, — дав можливість вже й новим поколінням українських науковців вивчати глобальні процеси в Антарктиді й докластися до світової науки.

Також, очевидно, якби не все попередньо перелічене, то ця книжка не могла б існувати, а українські читачі сьогодні не мали би змоги читати книги з української антарктичної станції і тим паче дізнаватися з медіа про українські дослідження в Антарктиді, адже їх могло би просто не бути.

Лише внаслідок безлічі історичних подій, головна з яких — здобуття станції «Академік Вернадський», стала можливою моя мандрівка через пів світу: зі Львова через Київ, Рим, Буенос-Айрес, Ушуаю, протоку Дрейка та Південний океан до єдиної української станції в Антарктиді, де мені випала можливість прожити незабутні тижні серед білого та синього льоду, скелястих островів, антарктичної природи, а також — дослідників континенту, які вивчають не лише тамтешні, але і глобальні світові процеси.

Я не прикрашатиму та не перебільшуватиму в цій книзі якісь досягнення — лише розповідатиму про те, що бачив, і про що дізнався. Однак ще гіршим для нас усіх є постійне применшення власних заслуг, власної вартості та досягнень. Не лише «хтось» на «сходах» чи «заходах» може зробити щось значне. Ми теж це можемо. Ми нічим не кращі від інших, нічим не гірші, просто перебуваємо на своєму етапі нашого шляху й у своїх унікальних обставинах. Варто робити те, що ми вміємо та любимо, і це зробить нашу спільну країну великою та здійснить наші мрії.

У книзі багато інформації про глобальний контекст — не лише про українську Антарктиду. Однак попри те що Україна відновила